

Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРИРОДНО ОСЕРЕДКОВИХ ІНФЕКЦІЙ В УКРАЇНІ

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Географічні, кліматичні, флоро-фауністичні характеристики України є оптимальними для циркуляції патогенних біологічних агентів трансмісивних і нетрансмісивних природно осередкових захворювань різної етіології. Поліетіологічність та полігостальність групи трансмісивних і нетрансмісивних природно осередкових інфекцій (ПОІ) є чинниками, що сприяють формуванню поєднаних осередків. Окрім того, високо ймовірним є формування нових осередків при трансконтинентальному заносі збудників або розширенні ареалів вивчених природних осередків як результат зміни клімату або природо перетворюючої діяльності людей.

Структура, межі та ступінь активності природних осередків ендемічних для України зооантропонозів в останні десятиріччя не досліджувалися в належному обсязі у зв'язку з відсутністю оптимально організованого госпітального нагляду, сероепідеміологічного моніторингу населення, епізоото-епідеміологічного дослідження біотичних і абіотичних об'єктів зовнішнього середовища.

Метою роботи було встановити спектр актуальних збудників ПОІ, які мають медичне значення на заході України, шляхом проведення госпітального нагляду за хворими на гострі інфекційні стани та сероепідеміологічного моніторингу сукупного населення.

Матеріали і методи. Під час госпітального нагляду, організованого за розширеним синдромальним принципом, серологічним методом в ІФА обстежено сироватки крові 1737 пацієнтів із недиференційованими сезонними гарячковими станами. До сероепідеміологічного моніторингу впродовж двох років залучено 2000 здорових осіб, які проживали на ендемічних територіях, для з'ясування серологічного прошарку осіб з IgG до вірусів кліщового енцефаліту (КЕ), геморагічної гарячки з нирковим синдромом (ГГНС) та *B. burgdorferi* s.l. Сформовано епідеміологічну, клінічну базу даних, проведено їх статистичну обробку та аналіз.

Результати. Дослідження проводилися на територіях, що були відомі раніше як осередки циркуляції збудників КЕ, а в останні роки і як ендемічні щодо іксодових кліщових бореліозів (ІКБ). Функціонування активних осередків ГГНС на цих територіях попередньо не встановлено, але було прогнозованим із врахуванням клімато-географічних і флоро-фауністичних особливостей регіону.

Встановлено, що у (64,7±1,15)% (p<0,05) пацієнтів захворювання було викликано збудниками із групи ПОІ. При цьому, частка ГГНС становила (24,2±1,5)%, КЕ — (11,6±1,2)%, а ІКБ — (59,4±2,9)%, решта — інші ПОІ.

Отримані результати спектру збудників і рівнів захворюваності на зооантропонозні ПОІ суттєво різнилися від офіційної статистики для територій досліджень. Показник захворюваності на КЕ на різних адміністративних територіях коливався у межах 2,7–25,9 на 100 тис. нас., в середньому становив 13,2 на 100 тис. нас. Інтенсивний показник захворюваності на ІКБ у середньому складав 34,7 на 100 тис. нас., на ГГНС — 36,5 (від 10,9 до 124,1 на 100 тис. на окремих територіях). Значними були показники проепідемічування населення щодо збудників КЕ (11,7%), ГГНС (12,3%), ІКБ (24,3%).

Більшість випадків верифікованих ПОІ виникли внаслідок ураження одним із патогенних біологічних агентів, у (14,8±1,6)% випадках виявлено мікст-інфікування, що пояснюється спільністю компонентів паразитарних систем при ряді трансмісивних і не трансмісивних ПОІ.

Висновок. Збудники трансмісивних і нетрансмісивних ПОІ, таких як КЕ, ГГНС і ІКБ, мають важливе значення у формуванні структури захворюваності населення на ендемічних територіях, що визначає їх вагоме медико-соціальне значення у західноукраїнському регіоні.